

ZARASŲ „LAKŠTINGALOS“ MOKYKLA

PROJEKTAS

„DUONOS KELIAS“

*Zarasų „Lakštingalos“ mokykla
„Boružiukų“ gr. vyresnioji aukl. L. Borovskaja
Vyresnio vaikų amžiaus grupei
Zarasai, 2012m. spalio*

ĮVADAS

Kiekvieną dieną vaikai suvalgo bent jau riekelę duonos. Paprasčiausiai paima į ranką, kanda kąsnelį, kramto, žino, kad tai duona. Kasdieninė duona. Šventa duona. Duona nupirktą parduotuvėje. Kodėl duona laikoma šventa? Kodėl ją reikia gerbti? Kodėl seneliai sakydavo, „kad duona būtų skalsi“, „skalsos jums“, „skalsos“. O tai reiškia, kad „linkiu nuolat ant stalo turėti duonos, kad niekad jos nepritrūktų“. Vaikai sako: „Galima nueiti į parduotuvę ir nusipirkti duonos“. Ne, ne visada buvo taip paprasta nusipirkti. Reikėjo didelių darbų nudirbti, kad duona ant stalo atkeliautų. O ir tuos darbus nudirbus ne visada duonos ilgam užtekdavo. Todėl verta išmokyti gerbti duoną, ją tausoti. Ir dabar duoną užauginti ne taip paprasta, nors žmogui ir padeda mašinos, daug laiko ir darbų atlikti reikia.

Grūdas po grūdo- vis į tą mažą širdelę!

PROJEKTO IDĖJA

DUONA- sveikiausias maisto produktas ir neįkainojamas žmogaus turtas.

DUONĄ valgome visi kasdien, tačiau retai kada pagalvojame, kokį kelią ji nueina, kol pasiekia mūsų stalą.

TIKSLAS

Supažindinti vaikus su duonos keliu nuo lauko iki stalo, veikloje panaudojant tautosaką, grožinę literatūrą, įvairias meninės išraiškos priemones, įvairią informaciją, ekskursijos.

UŽDAVINIAI

1. Puoselėti pagarbą ir meilę duonai.
2. Ugdyti pagarbą žmogui, auginančiam duoną.
3. Supažindinti vaikus su duonos keliu nuo lauko iki stalo.
4. Išmokyti pažinti grūdines kultūras: miežius, kviečius, rugius, avižas.
5. Plėsti ugdytinių žinias apie lietuvių liaudies tradicijas, papročius.
6. Lyginti „senovinį“ duonos kelią su „šiuolaikiniu“.
7. Mokyti dainų, žaidimų, šokių.
8. Organizuoti vaikų piešinių parodėlę „MANO DUONELĖ“.

9. Ieškoti pasakų, patarlių, priežodžių, mįslių ir kitos smulkiosios tautosakos apie duoną.

RENGINIAI

1. Pokalbiai apie duonos kelią.
 2. Vaidinimas pagal pasaką „Pagrandukas“.
 3. Popietė „Rugelio kelionė“.
- Šokiai, žaidimai dainos: „Gidu, gidu kateles...“ „Kinku linku...“, „Mano maišas pakulinis“, „Šiaudu batai“, „Skrido žvirblis per ulyčią“.
4. K. Kubilinskas „Vėjo malūnai“, M. Vainilaitis „Geroji duonelė“.
 5. Pasakos: „Pagrandukas“, „Duona –geriausias daiktas“, „Bandelė“, Aukso nevalgysi“, „Pasaka, kaip atsirado duona“ ir kitos .
 6. Pasakojimai apie duonos svarbą žmogui.
 7. Vaizdinės ir mokymo priemonės: piešimas, aplikacija, lipdymas su plastilinu ir tešla.

PROJEKTO VYKDYTOJAI IR DALYVIAI

Zarasų „Lakštingalos“ mokyklos „Boružiukų“ gr.vyr. auklėtojos. L. Borovskaja, A. Talutienė, muzikos vadovė R. Vaickuvienė, grupės vaikučiai ir jų tėvai.

MĮSLĖS

1. Mūša mane pagaliais, degina ugnimi, pjausto peiliais- ir visi mane myli. (duona).
2. Gimsta rausvas, gyvena žalsvas, miršta geltonas. (rugiai).
3. Pernai išėjo, šiemet sugrįžo. (rugys).
4. Rudenį gimęs, žiemą miegojęs, pavasarį augęs, vasarą gyvent nustojęs.(rugys).

MINKLĖS

1. Be ko duonos neiškepsi? (be plutos).
2. Pilnas tvartas avinukų. (krosnyje pakepta duona).
3. Kas lieka lauke, kai javus nupjauna? (ražienos).
4. Kas didesnis už duonos kąsnį? (duonos kepalas).

SKAIČIUOTĖS

Šakar makar, duok ragaišio,
Kur bobutė vakar maišė.
Karštą pečių iškūreno
Ir ragaišį išdžiovino.

Kepu kepu kepalėliai,
Didi maži raguolėliai,-
Pašmaukšt po pečium.

Viens, du, Jonas eina.
Neša maišą miltų.
Jo mamytė apsidžiaugs,
Prieps skanių blynų.

PATARLĖS

1. Duona nekrinta iš dangaus, ją reikia užsidirbti.
2. Kas nedirba, mielas vaike, tam ir duonos duot nereikia .
3. Ieškok, kaip duonos, tai ir rasi.
4. Duona už auksą brangesnė.
5. Juoda duona – ne badas.
6. Verkia duonelė tinginio valgoma.
7. Sava duona gardesnė už svetimus pyragus.
8. Be duonos sotus nebusi.

GIMININGI ŽODŽIAI

DUONA – duoninė, duonkepė, duonriekis, duonkubilis, dykaduonis, duonpelnys.

MALONINIAI ŽODŽIAI

DUONA – duonelė, duonutė, duonytė, duonužė, duonužėlė, duonytėlė.

LIETUVIŲ LIAUDIES ŽAIDIMAI

-Noriu duonos!
-Bėk pas kluoną- rasi senelį,
gausi duonos kampilį.
-Pasiimk maišą.
-Gausi ragaišio.
-Ko nekepėt ragaišio?
-Kad katė neišmaišė.

Du vaikai sustoja nugaromis, susikabina parankėmis
ir kilnoja vienas kitą.

Du kumščius sudedame vieną ant kito ir sukdami kaip
giras, sakome: lėtai - „Dėl senių, dėl senių...“
greitai- „Dėl vaikelių, dėl vaikelių...“

Gydu gydu kateles,
Keps močiutė bandeles.
Kas katelių negyduos,
Tam bandelių nė neduos.
-Didelių nevalgysiu,
Mažų neprivalgysiu.
Šust į krosnį,

Mano maišas pakulinis
Trynitiškai austas.
Maišas yra, grūdai byra,
Nėra kam užsiūti.

Šiaudų batai,
Šakalėlių padai.

Šust į krosnį...

Skrido žvirblis per ulyčių (3k.)

Ir surado kanapyčią (3k.)

Ir atradęs lesa, lesa

Savo vaikams neša, neša.

Aš negaliu šokinėti,
Man kojelė skauda.

Kinku linku, minku minku.

Taip teta duonutę minko.

Tekšt, patekšt, apvalius,

Daro ji paplotėlius.

EILĖRAŠČIAI

K. Kubilinskas „Vėjo malūnas

Ant kalnelių, ant kalnų

Sukasi šimtai sparnų.

Tai malūnai tarsi paukščiai

Dairosi per dienas į aukštį.

Pats seniausias – geras dėdė

Ant aukščiausio kalno sėdi.

Miltai byra – bus pyrago.

Vėjas tyli – gaus botago.

M. Vainilaitis „Geroji duonelė“

Tarsi išsipūstęs dėdė

Vidur stalo tortas sėdi.

O aplinkui daug saldinių,

Šokolado ir riestainių.

O pilka gera duonelė,

Tartum pasakų senelė

Iš po rankšluostėlio lino

Po riekelę apdalijo:

Vaikučius, vaikučius,

Ir svečius, ir svečius!

ZARASŲ „LAKŠTINGALOS“ MOKYKLA

POPIETĖS „RUGELIO KELIONĖ“

KONSPEKTAS

TIKSLAS: įtvirtinti vaikų žinias apie duonos kelią nuo lauko iki stalo, panaudojant tautosaką, grožinę literatūrą, daineles, liaudies žaidimus ir šokius.

UŽDAVINIAI: puoselėti pagarbą ir meilę duonai;
ugdyti pagarbą žmogui, auginančiam duoną;
įtvirtinti vaikų žinias su duonos keliu nuo lauko iki stalo;
mokyti dainelių, žaidimų, šokių, mįslių, patarlių, smulkiosios tautosakos;
lyginti grūdines kultūras: miežius, kviečius, rugius, avižas;
paragavus atskirti skirtingų rūšių duoną;

PRIEMONĖS: grūdinių kultūrų pavyzdžiai, girnelės, spragilas, malūnas, sietas, įvairių rūšių duona, karūnėlės vaikams, ožio, ožkos ir ožiukų kaukės.

DALYVIAI: vyresnių grupių vaikai ir auklėtojos;

VEDANTIEJI: ožys- A. Talutienė, ožka- L. Borovskaja, vilkas- R. Vaickuvienė, „Boružiukų“ gr. vaikai- rugių varpos, ožiukai- Andrius ir Patricija.

- EIGA:**
1. bendras ratelis „Graži mūsų šeimynėlė“;
 2. Pasaka kaip atsirado duona, pasakojo ožys.
 3. pokalbis su vaikais „Kokį kelią nukeliauja duona, kol atsiranda ant mūsų stalo“; pasakojo ožka, kaip sėja, dygsta, auga rugiai, panaudojant mįsles: Gimsta rausvas, gyvena žalsvas, miršta geltonas. Rudenį gimęs, žiemą miegojęs, pavasarį augęs, vasarą gyvent nustojęs. (rugiai), minė vaikai. Padeda auginti ir augti- saulutė, lietutis, vėjas, sniegas- rodė judesius vaikai.
 4. Žaidimas „Pjoviau šieną“;
 5. Kūlimas su spragilu; patarlė: „Kas nedirba mielas vaike, tam ir duonos duot nereikia“.
 6. vežame į malūną. „Žiu žiu malūnėlis“;
 7. dainelė „Naujienos“;
 8. žaidimas „Girnos mala“;
 9. judrus žaidimas „Pasverkime maišus su miltais“ sakydami: Dėk grūdą prie grūdo, pripilsi aruodą;
 10. Lietuvių liaudies ratelis „Kinku linku, minku minku...“
 11. Mįslė „Muša mane pagaliais, degina ugnimi, pjausto peiliais, ir visi mane myli. (duona), minė Andrius.
 12. Patarlė: „Verkia duonelė tinginio valgoma“ - sakė Ernestas, Ne badas, kol duonos yra. sakė Laura.
 13. M. Vainilaičio eilėraštis „Geroji duonelė“ deklamavo Austėja.
 14. Vaišiname įvairios rūšies duona.
 15. Žaidimai su vilku: „Šiaudų batai“, „Skrido žvirblis per ulyčią“.

ZARASŲ „LAKŠTINGALOS” MOKYKLA
„BORUŽIUKŲ” GR. EDUKACINĖS – PAŽINTINĖS EKSKURSIJOS
Į ŠLININKOS MALŪNĄ

APRAŠYMAS

2012 04 26

Zarasai

Tema: edukacinė programėlė vaikams „Duonos kepimas krosnyje”

Tikslas: Meilės darbu ir duonai ugdymas..

Uždaviniai: parodyti kaip malūnas mala grūdus, kaip gaunami miltai, kaip kepama duona krosnyje, kokie produktai reikalingi duonai kepti, kiek daug meilės reikia įdėti, kad duonelė iškeptų skani ir soti, kokie žmonės dirba malūne, kokie dar gaminiai kepami iš miltų.

Dalyviai: „Boružiukų” gr. vaikai, vyr. auklėtojos L. Borovskaja, A. Talūtienė,
Aukl. padėjėja D.Ščerbakovienė, direktorė I.Bagdanavičienė ir tėvai

Eiga: Važiavome į malūną autobusiuku ir keli tėveliai vežė savo automobiliais. Prie malūno mus pasitiko malūninikas ir šeimininkė. Mus nuvedė į malūną ir ten parodė, kaip malūnas dirba, kaip mala grūdelius, iš kur atsiranda miltai. Po to malūninikas kiekvieną vaiką pasvėrė ir pažaidė su vaikais linksmą žaidimą apie duonelę ir miltus. Parodė kur pilami grūdai, ir iš kur pilasi miltai. Paaiškino, kad miltai būna rūpūs ir smulkūs. Dar vaikai sužinojo, kad iš grūdų gaminamos kruopos. Šeimininkė paaiškino, kad duona kepama iš rūpių, o blynai ir pyragai iš smulkių miltų. Po to ėjome į menę, kur šeimininkė pasakojo ir rodė su kokiais įrankiais reikia dirbti žemę, kaip sėti rugius, koks sunkus ir reikalingas darbas kol užauginama duona. Šeimininkė vaikus pavaišino skaniais blynais ir duonele, kurią vaikai patys tepė kaimišku sviestuku. Visi buvo patenkinti šia edukacine pamokėle ir dar daug sužinojo apie senovinį duonos kepimą. Vaikai grįžo pilni žinių ir ispūdžių. Jie daug pasakojo savo draugams ir tėveliams apie ekskursiją į malūną. Rodė nuotraukas su malūnininku ir šeimininke.

Tikslas pasiektas. Uždaviniai įvykdyti. Bet ateityje vaikučiams dar daug reikės mokytis ir dar daug sužinoti apie duoną.

REZULTATAI

Sveikas maistas- sveikas vaikas- sveika visuomenė. Taip pradėjome savo projektą apie duonos kelią. Grūdas po grūdo- vis į tą mažą širdelę. Taip po lašelį , po grūdelį dėjome daug žinių apie duonelės auginimą. Kiekvieną dieną, liečiantis prie duonos aiškinomės jos paslaptį, jos skonį, jos naudą, jos skalsumą, jos brangumą, jos pagarbą, jos šventumą, jos kelią ant mūsų stalo.

Visų veiklų metu vaikai mokėsi gerbti ir mylėti duonelę. Sužinojo koks ilgas kelias, auginant duoną. Kiekvieną dieną sėdant valgyti, vaikai kalbėjo maldele: „ Ačiū dieve, kad davei mums duonos. Pasotink mus visus, kad užaugtume stiprūs ir sveiki“. Šią maldele jie išmokino ir tėvelius. Ernesto mamytė pasakojo, kad namuose sėdant valgyti, visi turi irgi pasimelsti ir pagerbti duoną. Vaikai sužinojo iš kokių grūdų kepama duona, kad ji gali būti juoda ir balta, ragavome , lyginome pagal skonį, pagal minkštumą, pagal sudėtį. Daug kalbėjome apie tradicijas, kaip anksčiau buvo auginama, kepama duona, ir kaip šiuo laiku. Muzikinio ugdymo metu ,muzikos vadovė parinko daug dainelių, žaidimų, liaudies ratelių apie duoną. Vaikai piešė duoną, aplykavo, vaizdavo darbą kaip užauginti duoną. Organizavome piešinių ir kitų darbų parodėles darželio bendruomenei. Išmokome minti mįsles. Savo kalboje naudojome patarles, priežodžius, palyginimus, mokėmės eilėraščių, dainelių, žaidimų. Vaikai vaidino „Pagranduką“ kitų grupių vaikams. Labai patiko visiems mūsų popietė „Rugelio kelionė“. Vaikams patiko minkyti tikrą tešlą iš miltų. Jie gamino įvairias bandeles, formomis formavo sausainukus, susukinėjo riestainius. Bendradarbiavome ir su tėvais. Sukūrėme kartu su tėvais knygelę „Receptai- viskas iš duonos“. Tėveliai aktyviai dalyvavo, džiaugėsi savo vaikų pasiekimais. Po to išsirinkome porą receptų ir pagal juos gaminome mišraines. Pasikvietėme kitos grupės vaikučius paragauti mūsų pagamintų mišrainių, direktorę ir pavaduotoją paragauti mūsų gaminių. Vykdėme pažintinę ekskursiją į duonos ir pyragų kepyklą. Taip pat važiavome į Šlininkos malūną. Šeimininkė pravedė edukacinę programėlę vaikams apie duonelę. Ragavome naminę duoną, keptą pečiuje ir blynų, keptų iš rūginių miltų.

Užbrėžtus tikslus ir uždavinius pasiekėme. Vaikai daug sužinojo apie duoną, apie sunkų dirbamą darbą, auginant duoną, kol ji atsiranda mūsų parduotuvėse, o po to ant mūsų stalo. Todėl labia gerai vaikai įsiminė liaudies patarlę: „Duoną nekrinta iš dangaus, ją reikia užsidirbti“.

ATEITIES PLANAI

Toliau plėsti vaikų žinias apie duoną ir jos kelią iki mūsų stalo. Naudoti grožinę literatūrą, tautosaką, įvairias menines veiklas, išraiškos priemones, informaciją, ekskursijas, metodus. Bendrauti ir bendradarbiauti su tėvais, su profesiniais žmonėmis, kurie susiję su duonos auginimo darbais.

